

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

..... APARE DUMINECA .....

Prețul abonamentului:	Manuscrisele nu se înapoiează și se adresează redacției „Foaia Diecezană”; iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrației „TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA DIECEZANĂ” în Caransebeș.	Prețul inserțiunilor:
Pe un an . . . . . 240 Lei		Pentru publicațiuni oficiale, concursuri, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei.
Pe jumătate de an 120		
Pe un pătrar de an 60		
Un număr . . . . . 5 Lei.		
Pentru străinătate pe un an . . . . . 300 Lei		

In lături cu „Acordul dela Roma“!

— El păgubește țara și ortodoxia. —

Strălucitul congres dela Sibiu al F. O. R.-ului — transformat într-o manifestație națională a Ardealului și Bănătului — și-a încheiat lucrările prin votarea unei *Moțiuni* importante, de-o gravă actualitate pentru interesele primejduite ale Statului și ortodoxiei românești. E vorba, înainte de toate, de ofensiva catolicismului agresiv, oare devine tot mai îndrăzneț, grație situației privilegiate dobândită prin Concordatul din 1929.

Proba cea mai nouă ni s'a servit la Congresul *Agri*-lui dela Logoj, unde episcopii uniati, împreună cu episcopii *unguri*, au patronat, sub președinția ministrului Valeriu Pop, o serie de atacuri violente și au votat o moțiune provocatoare, față de Biserica noastră și Statul românesc. E suficient să amintim trei fapte concludente:

1. Perorația revoltătoare a d-lui profesor Dr Titu Mălaiu împotriva P. S. Episcop-martir Roman Giorogariu dela Oradea;

2. Cererea, formulată într-o revărsare de ură nestăpânită, ca Biserica uniata să ia locul Bisericii ortodoxe la săvârșirea serviciilor divine oficiale, cu ocaziunea serbărilor naționale;

3. Somațiunea, cu adevărat fără păreche, adresată Statului românesc, de a elibera „fondurile școlare și religioase” moștenite dela Ungaria, acuzându-l că ar deține aceste averi „în dauna adevăratului proprietar: biserica catolică de ambele rituri”. Admirati această atitudine neobicinuită: un ministru atacând Statul însuși într-o adunare catolică!

În orice țară, o asemenea conduită și-ar fi primit sancțiunea în 24 de ore.

Iată cine provoacă, iată de unde vin urile și învrăjbirile!

*

În fața lor, ortodoxia trebuie să se ridice, energetică și conștientă, nu ca să atace, ci să dea alarma primejdiilor, ce amenință tot mai intens unitatea națională a României. Căci slăbirea *Bisericii neamului* prin asalturile catolice, savant și perfid concepute, înseamnă, pur și simplu, dărîmarea acelei mari tradiții religioase, ce a stat la temeliea vieții noastre istorice și ne-a dus, prin minunatele ei puteri sufletești, la biruința cea mare a tuturor Românilor.

Astfel pozițiile constituționale și tradiționale, ce le deține astăzi Biserica ortodoxă, nu numai că nu pot fi știrbite în profitul catolicismului internațional, ci dimpotrivă, acesta din urmă trebuie disciplinat, ca să nu mai tulbure viitorul Statului român întregit.

Călăuzit de această credință, F. O. R.-ul a ținut să semnaleze la Sibiu lovitura nouă și grea, ce se dă Țării, prin cea din urmă convenție cu Papa, relativ la *Statusul catolic ardelean*. De aceea a hotărît, în punctul 9 al *Moțiunii*, următoarele:

„Cerem ca așa zisul „Acord” încheiat la Roma în 31 Mai 1932 cu Vaticanul, acord prin care s'a încercat în mod subversiv să se legitimeze o instituție maghiară anticanonică, ilegală și primejdioasă Statului Român, să fie declarat nul și neavenit, fie printr'un act de guvernământ, fie prin votul Parlamentului, fie prin justiție, pentru ca astfel Statul român și Universitatea din Cluj, să intre în posesiunea averilor, deținute în mod ilegal de Statusul romano-catolic ardelean, averi în mare parte de origine

ortodoxă. Comitetul de direcție al F. O. R.-ului va lua toate măsurile, ca această hotărâre să fie dusă la îndeplinire, cu toate mijloacele, în timpul cel mai scurt“.

*

În ce consistă caracterul pernicios și condamnat al acestui „Acord dela Roma“ ?

1. Că el răpește *Bisericii noastre* dreptul, recunoscut în epoca ungurească, de-a beneficia, în folosul instituțiilor sale culturale, de averile administrate provizor „cu influența“ Statusului catolic ardelean. Dovada ne-o oferă însuș nemuritorul Mitropolit *Andrei Șaguna*, care în valoroasa „Istorie a Bisericii Ortodoxe“ scrie textual: „spre privegherea școalelor s'a rezolvat un director de școale cu leafa de 400 florini din *Fondul ardelean de studii* și totdeodată s'au sistematizat 25 dascăli cu câte 50 florini“ (vol. II. pg. 213). Mai mult; adaogă tot acolo, că ortodocșii profitau pentru întreținerea școlilor și de *Fondul de studii din Budapesta*.

2. Că el deposează *Statul român* de o serie de averi respectabile, cuprinse în opt fonduri și fundațiuni, pe cari le trece definitiv în mâna Statusului catolic, act de mare gravitate politică, energic și constant refuzat pe vremuri de toate guvernele maghiare.

3. Că prin aceste soluțiuni abuzive se dau noi forțe *catolicismului* concordatar, care, dirijat de peste hotare, devine tot mai primejdios — cum ne-o arată ofensivele recente — pentru unitatea sufletească și națională a României *ortodoxe*.

În adevăr, averile în discuție nu puteau fi atribuite nicidecum Statusului catolic, pentru bunul motiv că ele nu erau strict „catolice“, ci „regnicolare“, servind interesele culturale ale întregii Transilvanii. Probă, că atât ortodocșii cât și alte confesiuni primeau sume însemnate.

Dar spre a risipi îndoelile, vom cita numai două documente maghiare autorizate. Unul este ordinul Ministrului de instrucție contele Ioan Zichy din 1912 adresat Statusului catolic, căruia îi spune limpede:

„Înainte de toate trebuie să obiectionez, că e *greșită* părerea On. Consiliu administrativ, după care fondurile din chestiune *ar forma proprietatea Statusului catolic*. Iar împotriva concepției că aceste fonduri au să fie administrate *exclusiv* de către Consiliul Statusului, în afară de orice alt factor, sunt nevoit să protestez în modul cel mai energic“ (cf. Anuarul Statusului pe 1912 p. 132). Va să zică, guvernul maghiar

nu recunoștea Statusului catolic nici dreptul de *proprietate*, și nici dreptul de *administrare* exclusivă a averilor.

Iar comisia Parlamentului unguresc din 1872 care a examinat natura fondurilor religioase și de studii dela Budapesta — pretinse a fi și ele pur catolice — conchide: „nu există, din punct de vedere juridic, nici un motiv temeinic, care ar putea împiedeca *Statul*, ca în împrejurări schimbate, să dispună altfel, decât în scopuri bisericești, de bunurile fundamentale și anume *în conformitate cu cerințele și interesele publice ale Statului*“.

*

Ei bine, spre marea noastră dezolare, ne-a fost dat să vedem, cum la noi s'au putut găsi Români cari au ținut să fie „mai catolici decât Papa“ — răsturnând complect situația de sub Unguri. Căci „*Acordul*“ prin art. V. smulge aceste bunuri din patrimoniul Statului românesc, și le destină exclusiv pentru episcopia *maghiară ardeleană*.

Așadar, după ce prin *reforma agrară* episcopiile catolice au fost făcute proprietare pe imensele latifundii (cam 500.000 jug.) deținute sub Unguri numai cu titlu de uzufruct, după ce aceleași episcopii au dobândit prin *Concordat* noi și însemnate averi, vine acum și „*Acordul*“ să le mai atribue un spor de bunuri considerabile, tot din averea Statului.

Și totuși, d-l Valeriu Pop binevoiește a numi „*Acordul*“ său „un real și răsunător succes diplomatic pentru *România*“. Ceea ce ar însemna, că pentru Ungurii iredentiști el este o „*răsunătoare înfrângere!*“ Să le ascultăm declarațiunile.

Întâi *partidul maghiar*. În oficiosul său „*Ellenzék*“, vorbind despre guvernul reconstituit în luna trecută scrie: „noul Valer Pop, această celebritate a guvernului Iorga, **care a demascat fără milă intrigile țesute în jurul Statusului catolic** (aluzie la acțiunea profesorului Onisifor Ghibu), a devenit ministru fără portofoliu“ (numărul din 4 Oct. c.). Deci, Ungurii beneficiari ne destăinuiesc, după doi ani de zile, că salvatorul Statusului catolic este d-l *Valeriu Pop*. Al doilea iată și mărturisirile d-lui *Elemér Gyártás* președintele Statusului, cel care a tratat și a semnat „*Acordul*“. El spune: „Noul stat catolic posedă un cerc de competență atât de larg cum nu se mai află azi, și a cărui sferă de activitate *întrece toate organizațiile similare din întreaga biserică universală*“. (Erdélyi Lapok“ 27 Iulie 1932).

În sfârșit, să reproducem și confesiunea supremă a episcopului *Gustav Majláth* dela Alba-Iulia. În pastora, prin care aduce la cunoștința credincioșilor săi textul „Acordului”, Prea Sfințitul zice: „Înțelepciunea, aprecierea înțelegătoare a vechei noastre instituții și grija părintească de totdeauna a Sf. Scaun au făcut cu putință, să ne păstrăm neatins și neatacabil de nimenea, nu numai dreptul de proprietate al fundațiilor și fondurilor noastre, ci și administrarea și menținerea lor, potrivit autonomiei noastre străvechi. Deși ne despărțim cu durere de numele istoric al vechei noastre instituții, totuș constatăm cu gratitudine înțelepciunea sf. Scaun apostolic, care sacrificând un nume, ce putea fi rău interpretat, nu numai că a asigurat ființa și existența instituției noastre istorice, dar așezând-o pe temelii solidă a lui Codex Juris Canonici, a pus-o la adăpost de orice atacuri”.

„Deasemenea datorăm recunoștință și acelor bărbați de stat ai Țării, cari prin iubirea de dreptate, prin înțelepciunea și bunăvoința lor, ne-au dat puțința să obținem, în împrejurările de față, cea mai bună conservare a instituțiilor noastre” (cf. „Erdélyi Tudositó” Nr. dela 1 August 1932).

Pe cât vedem, Episcopul Majláth este încântat de „Acord”, aducând elogii speciale d-lui Valeriu Pop, autorul acestei opere de consolidare maghiară. Ce mai rămâne atunci din exhibițiile grandilocvente pe cari d-l președinte agrist le etalează, cu atâta suficiență, urbi et orbi? *Nimic, nimic!*

*

Acesta fiind adevărul adevărat, mișcarea F. O. R.-ului, care cere ca „Acordul dela Roma” să fie declarat nul și neavenit, este perfect justificată.

Fiind o convenție cu totul nouă, și nu o simplă interpretare a art. IX. din Concordat, „Acordul” nu este valabil decât dacă este ratificat de Parlament. Să fie deci adus aici, spre a se convinge și negociatorul lui *catolic*, ce primire înțelege să-i facă Țara deșteaptă.

Îndreptăm deci un apel călduros, nu numai către toți fii Bisericii noastre, ci și către toți bunii patrioți, să se solidarizeze cu însuflețire în acțiunea cea mare, pentru doborârea „Acordului” și ocrotirea intereselor naționale ale României întregite.

Cluj, la sărbătoarea sfinților Arhangheli Mihail și Gavril din 1934.

FRĂȚIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ.

Preoții și conversiunea.

Despre conversiune s'a scris foarte mult, chiar și în foaia noastră, prezentându-se ea ca o lege cu totul complexă. Și cu drept cuvânt, privită din multiplele ei puncte de vedere această lege — am putea spune revoluționară — constatăm, fără surprize, că are o seamă de ciudățenii, tot atâtea imperfecții ale minții omenești.

Conversiunea, ținându-se la zid anumite greșeli și mai ales o seamă de abuzuri ale trecutului, a vexat și multe drepturi, cu justificare și bază întru totul legală. A redus la jumătate și mai puțin economii realizate de oamenii modești; a blocat atâtea și atâtea ajutoare, constituite deoparte ca siguranță pentru zilele de bătrânețe și de neputință; a ciuntit depunerile bisericilor, adunate ban cu ban din obolul văduvei și al săracului, ca și ale fundațiilor, date spre păstrare de inimile caritabile pentru alinarea suferințelor și mizeriilor din această lume.

E dureros deci că legiuitorul nu a putut salva dela rigorigile legii asemenea justificate cazuri. S'ar putea încerca o scuză în vorba românului că orice pădure are uscăturile ei; de fapt însă legea aceasta ca orice lucrare omenească își are și ea doza ei de imperfecțiuni.

Pentru a trece la altă ordine de idei, propusă și în titlul articolului nostru, trebuie să recunoaștem că legiuitorul a avut totuș fericita inspirație de a nu încadra în vederile conversiunii comunele bisericesti. În cele următoare vom vedea câtă dreptate, în senzul ei cel mai înalt, l-a călăuzit totuș când a făcut această excepțiune a legii, și pentru cari motive.

Ofrandele bănești benevole ale credincioșilor, sporite uneori cu banul săracului, lucios de bătaia palmelor cari l-au câștigat în grea muncă, au ajuns să alimenteze prea modestele fonduri din centrul nostru eparhial; altele se întâlneau aici și depuneri constituite fonduri și fundațiuni cu destinație precisă, răsărite din jertfelnicia niciodată adormită a oamenilor din poporul nostru dreptcredincios. Și, ca să nu fie aglomerare de numerar ca și pentru un plasament mai bun și mai sigur, acești bani primeau de minune de bine comunelor bisericesti

și preoților cari se împrumutau sporadic cu ei. S'a întâmplat astfel că pe când băncile încasau camele — cum atât de judicios arătase într'un număr anterior colaboratorul nostru d-l A. Moaca — uneori până la cifra de 40%, Consiliul eparhial se mulțumia să încaseze 8, 10, 12 și cel mult — în vre-o câteva cazuri numai — 14% după capitalul împrumutat. Banul de proveniență umilă, chivernisindu-se bine, realiza un modest câștig, servind pe deasupra iarăș interese înalte; cu frumos caracter altruist și creștinesc. Căci, de notat, cu acești bani se zidea câte o biserică, o casă parohială, se înzestra biserică, se cumpărau clopote, pământ etc. etc. Nici că se poate imagina o mai curată mânuire a obolului, care tot numai din prisosul inimii curate se dă.

Ce se întâmplă însă și aici?

Preoții, durere că preoții, în destule părți ei sau în orice caz la sfaturile și uneltirile lor, organele parohiale se îmbulzesc să aducă hotăriri pentru... aplicarea conversiunii și aici! Căci nesmintit; banul împrumutat urmează a se restitui (și sunt destui din aceia cari nu și-au făcut mare spargere de cap cu restituirea lor), iar prilejul e binevenit: conversiunea. După ce adecă au plătit interese neînsemnate, ba mai de multe ori nici pe acelea, adăogându-se simplaminte la capital, și n'au avut bucluc cu protestările bancare, cu judecăți și licitări, acum haid ne folosim de conversiune.

E frumos? E moral, e decorativ asemenea lucru pentru un preot, indiferent că îl cere el sau organele lui subalterne, căci *legal*, nu e?!

Judece lumea care mai are bunul simț!

Din cuvintele Scripturii.

De te vei întoarce către Atotputernicul, iarăș te vei restatornici; depărtează deci nedreptatea din corturile tale. (Iov 22, 23)

*

Cei ce căutați pe Dumnezeu, reinsuflețască-se inima voastră, căci Iehova ascultă pe cei lipsiți, și nu disprețuește pe cei încătușați ai săi. (Ps. 69, 33)

Pro patria.

Eparhia Caransebeșului, flancată și ea de reforma conversiunii datorțiilor, a avut în anii din urmă să sufere aceleași dureri financiare, ca și celelalte eparhii din cuprinsul Mitropoliei noastre de dincoaci de Carpați.

Cârmacii ei spirituali au luptat cu mari greutăți întru a conduce-o printre stâncile amenințătoare ale Scyllei și Carybdei, ca să nu se izbească de vre-un colț de piatră și să se sfârâme.

Ani de-a rândul a durat primejdia, până ce în sfârșit începură să licărească primele raze de nădejde, începură să se lărgească hotarele strâmte ale terenului de operație, începu corabia eparhiei să se îndepărteze de stâncile aducătoare de peire financiară.

Dacă de prezent n'am ajuns la stări normale, aceea nu are înțelesul, că situația generală a diecezei nu s'a îmbunătățit față de trecutul trist și rece.

În calea spre ascensiune ne-a aflat prospectul de emisiune, lansat de Ministerul Finanțelor pentru semnare la „Imprumutul de înzestrare a țării“.

Eparhia noastră, convinsă despre marea însemnătate a acestui împrumut, a grăbit, ca din agoniseala făcută cu multă trudă în timpul de refacere financiară, să contribuie cu obolul ei la realizarea cât mai desăvârșită a acestui împrumut, semnând din modestele ei puteri nominalul de 400.000 lei, adecă aproape tot ce a avut disponibil la fonduri, voind prin gestul acesta să premeargă cu exemplul și să se avânte în șirul celor ce sprijinesc țara nu cu vorba, ci cu fapta.

În consecință toți pe cari îi privește, sunt datori să urmeze această pildă, pentru că nime să nu uite, că afară de sfântul altar din biserică, în fața căruia ne închinăm cu evlavie, mai avem altarul patriei, altarul românismului, pentru care altar încă trebuie aduse jertfe, precum le-am adus în trecut, cu atât mai ales când avem țara noastră.

Trăind acum într'o epocă de pace, „pro patria mori“ nu înseamnă a muri, ci dimpotrivă, a trăi și a jertfi pentru patrie.

Drept aceea oricare român adevărat nu va pregeta, ca prin semnare la împrumutul intern, să-și elibereze sieși certificatul de cetățean real al României întregite.

AUREL MOACA.

Intre vorbă și faptă.

Înțelegerea greșită a sf. Scripturi sau necunoașterea ei a făcut ca mulți dintre creștinii bisericii noastre să lunece pe povârnișul rătăcirilor sectare. Din această cauză de multe ori s'a pus chestiunea dacă e bine ori nu, ca această sfântă Carte să fie pusă în mâna poporului.

S'a discutat problema sub toate raporturile ei practice și deci nu este treaba mea să cântăresc aici temeinicia uneia sau alteia din părerile exprimate.

Rostul rândurilor mele este să arăt că sf. Scriptură trebuie să fie cartea de căpetenie a noastră a preoților.

Căci dupăcum nu se poate concepe apărător al adevărului ori împărțitor de dreptate fără cunoașterea și înțelegerea justă a legilor cari îi sunt călăuzitoare, din mii de motive nu se poate concepe apărător și trăitor al voiei lui Dumnezeu fără cunoașterea adâncă a sf. Scripturi.

Mulți dintre noi nu suntem familiarizați cu sf. Scriptură și pot spune că n'o cunoaștem în spiritul ei adevărat. Căci în anii de școală n'am învățat Scriptura *ci despre Scriptură*. Și am învățat nu pentru viață ci mai mult pentru interesul imediat. Multe din învățăturile primite pe băncile școlii le păstrăm cu sfințenie și le folosim oridecâteori vine trebuința, dar dacă noi nu simțim năvalnica pornire a sufletului de a ne hrăni zilnic cu cuvintele vieții vecinice, dacă noi nu cunoaștem sf. Scriptură cu acea minunată cutremurare pe care o simte sufletul ce se atinge de Duhul ei sfânt, dacă nu o cunoaștem în adâncime pe drumul setei noastre de Adevăr și Viață, nu putem spune că cunoaștem.

Căci ce-mi prețuește știința despre Ea, dacă pentru mine sf. Scriptură este un isvor înfundat, o fântână pecetluită sau o grădină zăvorâtă dacă n'o folosesc pentru nevoile adânci ale sufletului meu, făcând din ea „pâinea cea de toate zilele“...!

Fiind cea mai admirabilă busolă de orientare a noastră în câmpul acestei vieți cu atâtea cărări ce se încrucșează, cu răspântii de multeori uluitoare, nestrămutat că ne este „*ca un medicament al sufletului*“ după cum bine zice Sf. Ioan Gură de aur într'una din Omiliile sale.

Mântuitorul însuși în vorbirea sa se referea la sf. Scriptură făcându-și din ea armă de apărare împotriva Satanei, care L-a încercat

în pustie prin întreita ispitire. Apoi sfinții Apostoli și toți sfinții Părinți au folosit sfânta Scriptură pentru întărirea lor sufletească.

Dar numai a o cunoaște este de ajuns? Nu! Rostul nostru se limpezește deplin *prin cunoașterea și trăirea ei*.

Și iată de ce:

Poporul păstorit trebuie așezat de noi în curentul voii lui Dumnezeu, voie pe care noi suntem datori să i-o facem cunoscută. Și dacă nu-i punem în mână sf. Scriptură — pentru că deși este „*Sabia Duhului*“ totuși în mâna celui lipsit de pregătire poate fi sabie cu două tăișuri — atunci neapărat trebuie să-i punem în inimă cuvintele și învățăturile ei care să-i servească de lumină călăuzitoare pe căile vieții.

Apoi, toți sectarii fără deosebire ne acuză de „*bisericism*“, adică în timp ce ei își fac din sf. Scriptură parcă proprietatea lor exclusivă și arma cea mai de căpetenie cu care ne atacă fie direct, dar mai ales indirect, afirmă că Biserica noastră este un așezământ fără Scriptură, fără Hristos, fără Evanghelie.

Și acestor atacuri îndreptate asupra-ne, noi preoții trebuie să răspundem prin aceea, că stăruim pentru reîntoarcerea lor din calea rătăcirii pe care au pribegit din necunoașterea dreaptă a sf. Scripturi.

Dar aceasta nu este cu puțință decât numai cunoscând noi temeinic și trăind înșine sf. Scriptură. Fără aceste două condițiuni cari sunt strâns legate una de alta, sectarii vor continua nu numai să jubileze în rătăcirea apucată, dar vor câștiga aderenți, vor turbura poporul, vor semăna vânt și noi culegem furtuna.

Și altceva: atei și francmasonii cari astăzi mai mult ca oricând, ajungând până la cârma afacerilor țării, atacă sistematic Biserica ortodoxă, încă trebuie înfrunțați în rătăcirea lor, ceea ce nu se poate face decât pe temeiul sf. Scripturi a cărei autoritate covârșește toată mintea „*și'n fața căreia au ingenunchiat și ingenunche atâtea capete strălucite*“ după cum spune filosoful Fichte.

Când s'au găsit profesori cari chiar dela catedra universitară ne-au calificat pe noi preoții de *sceptici* pe unii, iar pe alții *ipocriți*, când în parlamentul țării ni s'au aruncat cuvinte de ofensă și am fost repeziți prin injurii sau alte ocări de inși în cari țara își pusese multă nădejde, când, de curând, s'a cerut înlocuirea moralei creștine cu morala filosofică, când în sfârșit, Satana lucrează văzut sau nevăzut, mai putem noi în fața primejdiei să stăm pe gânduri și să nu pornim

hotărâți la întărirea noastră sufletească cu toată armătura lui Dumnezeu cuprinsă în sf. Scriptură?

Nu numai că ar fi o capitulare în fața dușmanului, ci mai ales ar fi o înfrângere conștientă.

În concluzie dar, să ne înarmăm cu toate cunoștințele sf. Scripturi, înțelegându-le și armonizându-le, să adăogăm la toate acestea și exemplul vieții noastre, viață pe care nimeni să n'o poată discuta și în care oricine: poporul nostru, sectarii, ateul și francmasonul, să poată vedea ca într'o oglindă, refluxul Evangheliei lui Hristos, Domnul nostru. **D. A.**

Pe pământul făgăduinței . . .

— Note de drum —

De ing. Petru Fotoc

Amintirile, — paserile călătoare înmulțite de odată cu șuvițele argintii, ce ne acoperă ogașele frunții brăzdate de plugul zilelor apuse, — nu se strivesc de pe o zi pe alta, ci ne însoțesc până ne mai mocnește un pic de lumânare în sfeșnicul vieții. Ne refugiem la ele, ca să mai înșelăm prezentul. Bucurie, durere, glorie, loviri de copită, înălțări, măguliri, mulțumiri cu sine, ispite, ne pândesc mereu, le împletim apoi câte odată într'o cunună și o așezăm în sertarul anilor trecuți, ca să le desfundăm, când gândul hoinărește și se furișează în cele adormite vremuri. Apoi vine nostalgia după ele, facem pe groparul și din coșciug — dar încă cu suflet le ridicăm, le insuflăm viață, viața noastră, apoi le ducem cu noi pe calvarul zilelor cari ne stau înainte cu nădejdea în El.

„Pe creasta îndoelilor mă nasc ateu,
dar mă răsvrătesc
și mor
în fiecare seară, cu gândul
la Dumnezeu
strigându-L“.

(Biblice. Poezii de Miu Lerca.)

Ce ne leagă de numele Lui, nu se îngroapă nici odată. Credința în El ne-o întărim din zi ce mergem, ea datează în noi de cu mulți ani de mult, de atunci când începusem a ne închina Lui, cum ne învățaseră ai noștri, cu cari ajungeam în contactul zilnic. Mă cuget la întâmplările mele și la tot ce am înregistrat cu patru decenii și mai ceva în urmă, însumi le înviez la viață, dar cred că și dintre cetitori fi-vor mulți, cari vor găsi între ele măcar și un dram,

din poezia copilăriei lor. Afirm, că biserica, tradiția și tot ce este legat de așezămintele ei, fie obicei, bigotism sau rezultanta unei convingeri creștinești, însușită prin educație, studii și încredere în Domnul, ceea ce se numește credință, numai acela o poate savura în minunea ei dumnezească, care poate înțelege sufletul satului prin faptul nașterii și creșterii între pereții lui smeriți. Dangătul clopotului din sat a-l înțelege, reclamă o pregătire sufletească. Această dragoste numai mamele ni-au putut insufla cu vocea lor armonioasă și satul cu farmecul lui.

Cu câtă bucurie așteptam timpul colinzii, cu cât tremur priveam spre denia dela Joi-mari ori înfricoșata zi de Vinerea și Sâmbăta sfințelor patimi, sau nespusa mândrie a măritei Invieri? Nu va percepe emoțiile acestea fiul orașului de astăzi, că e târziu, nu le-au înțeles nici cei de acu patru decenii. Aceasta apropiere către Domnul, e însușirea celor croiți din brazda ogorului muncit de tații lor.

Și amintirile acestea ne răpesc cu ele în călătoriile lor, ba le-am reînnoit și noi, așa de dulce, când am trecut pragul capelei sfântului Mormânt.

La intrarea în capelă, veghează mereu un călugăr grec care servește și cu indicații asupra intrării în acest stânt lăcaș. Se închină aici deodată cel mult trei credincioși, ne fiind locul destul de încăpător. Puțin gârbovit de spate trece închinătorul intrarea scundă, în mână cu o lumânare, nu pentru a lumina această cale, ci cu simbolul dorului de jertfă. Lumina o răspândesc candelile și se furișează misterios raza soarelui prin ferestrele țesute din arabescuri. Stânca în care stătu corpul neînsuflețit al Mântuitorului de Vineri seara până Dumineca dimineața, nu se vede, nici nu se poate săruta direct, fiind îmbrăcată în marmoră albă, dar totuși închinătorul emoționat, cu ochii cutropiți de lacrimi, cu vocea amuțită, cutremurat în toate fibrele sale, se proșterne în fața gloriosului mormânt, ținta pelerinajului său, căci treacă creștinul prin Ierusalim fie pentru studii, fie ca turist, sau în călătorie de agrement, e cu neputință să nu cerceteze acest loc preascump sufletelor noastre, deci e un pelerin, precum evreul își rostește rugăciunea sa la Zidul plângerilor ori musulmanul îngenunchiază în moschea lui Omar, despre cari voi vorbi mai târziu. Pe cât de fără artă se prezintă pe din afară marea catedrală, pe atât de artistic îi este interiorul, dar îndeosebi te frapează capela sfântului Mormânt, care este construită deci în catedrală

însași în care veghează duhul tragediei pentru răscumpărarea sufletelor, când Tatăl în nemărginita sa iubire pentru mântuirea omenirii, a jertfit pe Fiul său. Peatra mormântului are o lungime de 6, lățime de 3 și adâncime de 2 picioare. Acoperișul de marmoră se zice că atunci ar fi crăpat în două, când un muzulman în dorința de a se încreștina, a petrecut o noapte aici, pentru a i-se arăta vre-o minune, dela care condiționa îndreptarea sa pe calea adevărată. Către miezul nopții o sguduitură îl făcu pe necredincios să tresară, din mormânt țâșni o pară de foc, omul nostru se prăbuși, ca mâine zi să preamărească și el pe Domnul. Ei, multe-multe se vorbesc se povestesc despre cele întâmplare aici, cele 20 de veacuri au țesut tradiții, au investmântat legendele în haina realității, au fost și ponegritori, dar simburile a ramas neclintit, încolțind în sol potrivit, a crescut, s'a întărit și a crescut până la vânătaia cerurilor. Ca și creștinii, așa și evreii și arabii își au și ei legendele lor, pe cari le perpetuează și le lasă împodobite cu comorile sufletelor lor, ca moștenire din tată în fiu. Așa ne grăia aici un profesor de origine din Grecia, care își făcuse studiile la universitățile germane.

Locul acesta e cel mai sublim. Aici nu i-se mai poate pune trâu imaginației, istorioarele testamentului nou defilează de fapt cu răpezimea creerului, viața cu toate întâmplările aferente ei se prezintă într'un caleidoscop magic, la iuțea sboară gândul acas, din morminte se ridică fețe cunoscute, ne cercetează pe o clipă cei ce i'am lăsat, genunchiul se frânge, capul se pleacă pe marmora rece, ochii plâng, sufletul se ridică, e momentul de cucernică reculegere și împăcare cu sine — ne rugăm. Multe lacrimi s'au vărsat aici, multe suspine s'au spulberat, echivalente cu apa și crivățul mării, din care s'a născut mântuirea.

Intrat-am și eu aici. Preocupărilor sufletești le ținea ison troparul Invierii, cum în fiecare sfânt lăcaș întră închinătorii cântând troparul sărbătorii căreia este închinat sau a cărei amintire o preamărește. Nu eram singur, ci deodată cu tovarășul adesea pomenit, părtaș la bine la rău și nu vroiam că chiar aici să ne despărțim. În sufletele amândouora s'au petrecut sbuciumări înălțătoare, cari ne-au pus la adăpostul contemplației dumnezeiești și care ne urmărește mereu.

Cu fața plecată spre sfântul mormânt, avansând cu spatele înainte ieșim de aici, fără a părăsi locul, căci imaginea mereu ni-se întipărește.

Afară cele obicinuite, le privim cu ochii umezi, cu suflet înviorat.

Am plâns Petre, — mi-se spune — dar Tu? Șterg o lacrimă remasă între pleoape. Țsta îmi era răspunsul. Amintirea satului, anii copilăriei, zugrăviți cu povești de lângă bălătaia focului sacru, care a încălzit casa părintească, cum spusese mai înainte.

(Urmează)

Ș T I R I

Hirotoniri. Prea Sfințitul episcop diecezan a binevoit a hirotoni întru preoți zilele acestea pe diaconii: *Gheorghe Bihoiu* pentru parohia nouă din Slatina și *Petru Voicău* pentru Prisaca, ambii numiți administratori parohiali.

Ședințele Sfântului Sinod. Vineri în 23 Noemvrie a. c. s'au deschis ședințele Sfântului Sinod în sesiunea de toamnă, participând și P. S. nostru episcop.

Banatul în Biroul Parlamentului. Conform regulamentului Camerii la începutul fiecărei sesiuni ordinare se procedează la alegerea demnitarilor cari să îndeplinească funcțiunile de conducere ale Parlamentului. Astfel imediat după deschidere s'a ales biroul Adunării Deputaților pe anul viitor. Președinte a fost reales prin aclamații d-l Nicolae Săveanu, iar vicepreședinții, chestorii și secretarii au fost aleși prin vot secret. În urma acestui vot au intrat în biroul Camerii și trei deputați bănățeni și anume au fost realeși d-l Dr Cornel Corneanu ca vicepreședinte, d-l Octavian Furluganu de chestor, iar d-l Dr Aurel Cosma junior ca secretar.

D-l deputat Dr Cosma junior din Timișoara a fost acum ales pentru a treia oară ca secretar al Adunării Deputaților, prima dată îndeplinind această funcțiune în anul 1928.

Fapta nobilă a unui țaran. Țăranul Gavrița Cionea din Igrăș (Bănat) a subscris la împrumutul de înzestrare frumoasa sumă de 100.000 Lei. În fapta acestui om se întrezărește sufletul nobil al poporului român, care din cea mai umilă stare socială, prețuește la justa lor valoare lucrurile mari și altruiste. Gavrița Cionea din Igrăș face cinste Bănățului nostru. Dumnezeu să-l trăească!

Cercul Academic Bănățean-Cernăuți, întrunit în ședința Adunării generale ordinare din 11 Noemvrie și-a ales pe anul administrativ 1934-1935, următorul comitet: președinte: Coman Gheorghe; vicepreșed.: Geția Gheorghe; secretar: Boleanțu Valeriu; cassier: Tiuca Cornel; bibliotecar: Văcărescu Mihail; comisia artistico-literară: Stoia Eugen și Marcu C-tin; comisia de cenzori: Jdic N., Dragomir Aristide și Damșa Emiliu.

Notă Oficială.

Se atrage atențiunea Onor. Oficii parohiale că Inventarele și Declarațiile referitoare la venițele Comunelor bisericesti și ale personalului dela parohii sunt a se înainta în câte două exemplare numai prin Oficiile protopresbiterale.

Caransebeș la 22 Noemvrie 1934.

Consiliul eparhial.

CONCURS.

Pentru întregirea parohiei ort. române sub clasă din Dolaț se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“, cu următoarele condițiuni:

1. Folosința sesiunii parohiale de 32 jugere obținută prin reforma agrară.

2. Birul parohial și ștola uzitată.

3. Locuință în casa parohială pentru care, deocamdată până la achitarea datoriei, va plăti chirie.

Viitorul preot e îndatorat a suporta sarcinile publice după dotațiunea sa și a presta serviciurile impuse de legi și regulamente.

Concurenții la acest post își vor înainta cererile Prea On. Oficiu protopopesesc din Ciacova.

Caransebeș din ședința consiliului eparhial, ținută în 9 Noemvrie 1934.

2—3

Episcopul diecezan:

† Vasile.

Publicațiune.

D-I Gheorghe Ionescu notar public în Teregova și-a început activitatea sa de notar public cu ziua de 22 Noembrie 1934.

Președintele Tribunalului Caransebeș:

M. Antonini

Obiecte bisericesti

dela cele mai renumite fabrici, se află de vânzare la Librăria Diecezană.

Aducem la cunoștința Onor. cetitori, că

Calendarul Românului

pe anul comun **1935** anul al XLVII-lea

a apărut și se află de vânzare la Librăria noastră Diecezană cu prețul de 16 Lei.

„CALENDARUL ROMÂNULUI“ este cel mai vechi și mai bine redactat calendar din părțile bănățene care și de astădată

apare cu un bogat material literar, șematismul diecezei noastre, consemnarea târgurilor din Bănat și Transilvania.

Tipografia și Librăria Diecezană, Caransebeș.